

MUINSUSKAITSEAMETI 06.03.2019 ETTEPANEKUTEST PÕLTSAMAA VALLA ÜLDPLANEERINGU LS-LE JA KSH-LE

Põltsamaa valla üldplaneeringu koostamiseks moodustatud komisjon arutas 10.12.2019 ameti poolt esitatud ettepanekuid ja arvas järgmist:

1. Ettepanek: Punkti 5.2 lk 13 lisada „Ajalooliselt väärtuslikud objektid, sh hooned, monumendid, sillad, teed, bussipeatused, tähised jne ning nende säilimiseks vajalike tingimuste seadmine, sh sünteetiliste (plastikud, polümeerid jms) materjalide ja toodete ning sünteetilisi aineid sisaldavate materjalide ja toodete mittekasutamine.“

<http://arhiit.ee/uudised/ruumiloome-meeskond-hakkab-hea-seisma-kvaliteetse/>

Komisjoni arvamus: Lisame sõnastuses „Tingimuste seadmine ajalooliselt väärtuslike objektide säilitamiseks.“

2. Ettepanek: Punktis 5.3 lk 14 lisada veel alles olevad munakivikivisillutisega teed ja tänavad Põltsamaa linnas ja teistes endistes mõisakeskustes, samuti veel alles olevad puust ja kivist bussiootepaviljonid ning pügatavad maanteehekid – taastumatud maamärgid kaugenevast ajast.

Arvamus: Lisame sõnastuses „Munakivisillutisega teelõike kaalutakse kohtades, kus need on asjakohased.“

3. Ettepanek: Lisa 2 punktis 8.1 lk 36 muuta „15 ajaloomälestist“, „81 ehitismälestist“, lisada „186 kunstimälestist“ ja kustutada eelviimasest lõigust „kunstimälestisi“.

Arvamus: korrigeeritakse

4. Ettepanek: Lisa 2 punkti 8.1 täiendada nimekirjaga arvele võetud kuid registreerimata kultuurimälestistega ... jne vastavalt loetelule originaalkirjas.

Arvamus: Täiendada nimekirja tabelis 7 Kõrkküla Veskiga, sest see koht on näha avalikust kaardirakendusest, ülejäänud kohtade leidmine on juhuslik. Lisame märkuse, et see on registreerimata mälestis.

5. Ettepanek: Lisa 2 punkti 8.2 lk 44 tabelis 8 täiendada aadresse „Umbusi, Kase“, „Umbusi, Khordongi“, „J. Kuperjanovi tn 1“, „Adavere, Kooli tn 2“, „Umbusi meierei“, „Lossi tn 4, Silla tn 1a“, „Väike-Kamari, Kamari elektriijaam“, „Puiatu, Maja“.

Arvamus: Muuta käesolevad aadressid tabelis 8 järgmiselt:

- „Umbusi, Kase“ asemele nimi „Õpetajate maja“; aadress „Kase“, dateeringu periood-nõukogude; seisukord halb, kasutusel ei ole.
- „Umbusi, Khordongi“ aadressiks Umbusi koolimaja;
- „Adavere, Kooli tn 2“ aadressiks Adavere kontor-klubi
- Umbusi meierei aadressiks Meierei;
- Lossi tn 4- täpsustada, ei ole registris
- „Väike-Kamari, Kamari elektriijaam“ aadressiks Kamari elektriijaam

6. Ettepanek: Lisa 2 punkti 8.2 täiendada XX sajandi arhitektuuri inventeerimise käigus nimekirjaga, mida ei võetud arvele „Adavere kauplus; Tallinna mnt 6“ (vaata ka infot Urho Kaleva Kekkonen'i poekülastusest Soome suursaatkonna kodulehel:

<http://www.finland.ee/public/download.aspx?ID=71151&GUID=%7BABAA8078-5F58-473D-B976-DF6A767A15AA%7D>), „Adavere bistroo ja bensiiniijaam; Tallinna mnt 8“,

„Pisisaare koolimaja“; „Kursi vallamaja; Puurmani, Tallinna mnt 1“; „Puurmani kultuurimaja;

Ülejõe tn 40“, „Esku söökla; Halliste“, „Pikknurme meierei; Meierei“, „Kalana meierei, Iirise“, „Vägari juurviljahoidla; Vägari küla, Laisaare tee 5“.

Arvamus: Võtame arvesse ja lisame „Pisisaare koolimaja, Puurmani kultuurimaja, Pikknurme meierei, Kalana meierei (aadress, Iirise, Kalana küla)“

7. Ettepanek: Lisa 2 punkti 8.3 lk 45 tabelis 9 täiendada aadresse „Põltsamaa, Viljandi mnt 3“, „Võhmanõmme, Võhmaküla tee 3“, „Laasme, Vallamaa“, „Kalana, Vallamaja“, „Puurmani, Tallinna mnt 1“, „Vägari, Koolimaja“, „Puiatu, Maja“, „Tammiku, Tammiku kool“, „Altnurga, Kooli“, „Kirikuvalla, reformimata riigimaa“.

Arvamus: Täpsustame tabelis koha-aadresse järgmise näite kohaselt „Põltsamaa linn, Viljandi mnt 3“ ehk lisame sõna „linn“ või „küla“.

8. Ettepanek: Lisa 2 punkti 8.3 tabelisse 9 lisada „483; Väänikvere vallakool; Aaltnurga, Kooli“, „945; rehielamu; Laasme, Tiisleri“, „700; rehielamu; Tammiku, Vahtra“, „699; rehielamu; Tammiku, Tani“, „698; rehielamu; Tammiku, Rootsiküla“, „695; rehielamu; Tõrve, Keskküla“, „694; rehielamu; Tõrve, Põllu“, „693; rehielamu; Tõrve, Alttoa“.

Arvamus: Kuna avalikust registrist neid kohti ei leidnud, siis lisame järgnevad kohad alapunktiga „Kasutusel maachituspärandi objektid“: Väänikvere vallakool, Altnurga küla; Tiisleri rehielamu, Laasme küla; Vahtra rehielamu, Tammiku küla, Tani rehielamu Tammiku küla; Rootsiküla rehielamu Tammiku küla; Keskküla rehielamu Tõrve küla; Põllu rehielamu Tõrve küla; Alttoa rehielamu Tõrve küla. Need kohad on alles ja kasutuses.

9. Ettepanek: Lisa 2-e täiendada militaarpärandi nimekirjaga: „Madisemäe vaatetorn; Jürikäla, Madise“, „Utsali (Alam-Pedja) polügoon; Jürikäla, Alam-Pedja looduskaitseala 55“, „Utsali linnak (Kirna õppekeskus); Jürikäla, Utsali“.

Arvamus: Jätame militaarpärandi objektiks Madisemäe vaatetorn, Jürikäla, reg nr 611:OKU:001. Utsali linnak (Kirna õppekeskus) Jürikäla (registrikoodi ei ole) nimetame eraldi punkt 8.4. koosseisus.

10. ettepanek: Lisa 2 punkti 8.4 tabelisse 10 lisada „Aidu kõrtsi mantelkorsten“, „Aidu külakool“, „Aidu lahingu võidualtar“, „Aidu meierei“ jne vastavalt originaalkirjale.

Arvamus: Asendame kogu tabel 10 nimekirja viitega Maa-ameti pärandkultuuri kaardirakendusele, sest see nimekiri on põhjendamatult pikk, kajastamaks seda üldplaneeringu materjalides.

11. Ettepanek: Lisa 2 punkti 3 lk 8 täiendada muuseumide nimekirjaga nende olemasolul.

Arvamus: Sisu jääb arusaamatuks, ei arvesta.

12. Ettepanek: Lisa 2-e täiendada mõisakeskuste (12) nimekirjaga „Adavere eramõis; Läti karjamõis“, „Kaavere kõrvalmõis (Kurista eramõis); Kanavere karjamõis; Oe karjamõis; Pohlaka karjamõis“, „Kursi kirikumõis“, „Lustivere eramõis; Kaliküla kõrvalmõis; Ilda karjamõis; Kablaküla mõis, ERA.T-76.1.16052, M-1551; Saare mõis, Tõrenurme küla“, „Pajusi eramõis; Eduardi karjamõis; Karlswald`i karjamõis; Luige (sks k Luik) karjamõis ; Luige (sks k Marienhof) karjamõis; Nurga karjamõis; Vabriku karjamõis; Wilhelminethal`i karjamõis“, „Puurmani eramõis; Raudala karjamõis; Rukkiaia karjamõis“, „Põltsamaa kirikumõis“, „Rutikvere eramõis“, „Tapiku eramõis; Laane karjamõis; Sauka karjamõis; Tõivere karjamõis“, „Uue-Põltsamaa eramõis; Mällikvere kõrvalmõis; Kalypso karjamõis; Neitsi karjamõis; Sparkenhof`i karjamõis“ (vaata ka MKA 07.01.2019 kiri nr 1.1-7/40), „Vana-Põltsamaa eramõis; Alevisaare karjamõis; Kamari karjamõis; Kuningamäe karjamõis; Mõhküla karjamõis; Nõmme karjamõis; Paduvere karjamõis; Prägo mit Hütsti mõis, Väike-Kamari küla;

Saare karjamõis“, „Võisiku eramõis; Annamõisa karjamõis; Nõmavare karjamõis; Suusiku karjamõis“.

Arvamus: Kuna avalikult kasutatav mõisate register töötab juhuslikult, siis ei käsitleks seda loetelu.

13. Ettepanek: Lisa 2-e täiendada Põltsamaa valla haldusterritooriumile jäävate endiste peamõisate (25, lisa) maade nimekirjaga „Adavere eramõis“, „Eistvere eramõis“, „Härjanurme eramõis“, „Imavere eramõis“, „Kaave eramõis“, „Kurista eramõis“, „Kursi kirikumõis“, „Kõo riigimõis“, „Laeva eramõis“, „Lustivere eramõis“, „Pajusi eramõis“, „Pilistvere kirikumõis“, „Puurmani eramõis“, „Põltsamaa kirikumõis“, „Rutikvere eramõis“, „Saadjärve eramõis“, „Saduküla linnamõis“, „Soosaare eramõis“, „Sootaga linnamõis“, „Tapiku eramõis“, „Uue-Põltsamaa eramõis“, „Vaimastvere eramõis“, „Vana-Põltsamaa eramõis“, „Visusti eramõis“, „Võisiku eramõis“.

Arvamus: Kuna avalikult kasutatav register töötab juhuslikult, siis ei käsitleks seda loetelu.

14. Ettepanek: Lisa 2-e täiendada pühapaikade andmekogust <http://andmekogu.hiis.ee/> „Rõstla Põndi hiiepärn; arheoloogiamälestis nr 9356“, „Kalme hiiekoht; arheoloogiamälestis nr 9343“, „Põltsamaa hiis; arheoloogiamälestis nr 9332.“, „Sulustvere ohvrikivi; arheoloogiamälestis nr 9348“, „Tõrenurme hiiepärn; arheoloogiamälestis nr 9365“.

Arvamus: Lisame need kohad, kuid andmekogule viitamata (juurdepääs on juhuslik).

15. Ettepanek: Lisa 2-e täiendada kalmistutega, mis ei ole kultuurimälestised: „Maantee/Maandi talu kalmistu; Sulustvere, Oti“, „Otti talu kalmistu; Pikknurme küla, Otti“, „Põltsamaa õigeusu kalmistu; Kuningamäe küla, Mäenõlva“, „Põltsamaa saksa kalmistu; Põltsamaa linn, Pikk tn“, „Rutikvere mõisa kalmistu; Arisvere küla, Kütimäe kalmistu“, „Uue-Põltsamaa mõisa kalmistu; Põltsamaa linn, Jõgeva mnt“, „Stackelbergi perekonna matmise paik; Kalme küla, Matmispaiga“.

Arvamus: Jätame nimetamata Maantee/Maandi talu kalmistu „Sulustvere, Oti“ ja Otti talu kalmistu Pikknurme külas.

16. Ettepanek: Lisa 2-e täiendada Põltsamaa valla haldusterritooriumile jäävate Struwe meridiaanikaare punktide asukohtadega.

Arvamus: See on oluline ja täpsemalt paikneb see punkt Põltsamaa lossi territooriumil (koht näha Maaameti geoportaali ajalooliste kaartide lehel). Märkida koht planeeringukaardil Struwe meridiaankaarest võiks selgituseks olla täiendavalt mõned laused.

17. Ettepanek: Lisa 2-e täiendada 1920-1930-ndatel projekteeritud ja osaliselt alustatud Pärnu-Mustvee kitsarööpmelise raudtee asukohaga Põltsamaa valla osas.

Arvamus: Jätame ära, selle kohta ei ole mingit märki maapeal.

18. Ettepanek: Lisaks eelpoolnimetatutele võib lisa 2-te täiendada muude väärtuslike objektidega, mida kohalikud inimesed veel väärtulikeks peavad ja samuti objektidega, mis on seotud tuntud inimestega sh ehitised, mis on ehitatud alates 1991.a (nt Põltsamaa tuletõrjedepoo Pajusi mnt 37a). Vaata ka MKA 05.12.2018 kiri nr 1.1-7/2474-1.

Arvamus: Arvestame kui on põhjust.

MILJÖÖALADE MÄÄRAMINE ÜLDPLANEERINGUS

Eelmise UP vm inventuuri alusel tehtud ettepanekud miljööladeks:

- Miljööalad Lustiveres- 4, 5 ja 6 korteriga korterelamud. Selgus, et need on muinsuskaitsealused ehitismälestised ja ei pea miljööruumi täiendavalt kuuluma. Kaitse on tagatud riiklikult.
- Põltsamaa linnus – riiklik kaitse olemas, täiendavalt pole tingimusi vaja seada.
- Põltsamaa linna kesklinna piirkond (nimetatud Roosisaare piirkonnaks) – käsitleme üldplaneeringus ja määrame tingimused, kuna on linnaehituslikult oluline ala.
- Pargi, Pika, Kase ja Lossi tänava aedlinn 1 – ei määra üldplaneeringus miljöölaks kuna piirkond on eriilmeline ning täiendavaid kitsendavaid tingimusi ei ole põhjust seada.
- Pajusi mnt, Metsa, Aasa ja Kuuse tänava aedlinn 2 – ei määra üldplaneeringus miljöölaks kuna piirkond on eriilmeline ning täiendavaid kitsendavaid tingimusi ei ole põhjust seada.
- Lillevere – on ajastule iseloomulik ja väärtuslik ala, käsitleme UPs ja määrame tingimused.
- Tallinna tänav Puurmani alevikus – määrame miljöölaks, et säilitada esinduslik tänavafont, määrame vajalikud tingimused.
- Lossi tänav Põltsamaa linnas - käsitleme üldplaneeringus ja määrame tingimused, kuna on linnaehituslikult oluline ala.

Anti Annus
Komisjoni esimees